

TARTALOM

<i>ELŐSZÓ ÉS KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS</i>	9
<i>BEVEZETŐ MEGJEGYZÉSEK</i>	
1. Az értelmezett kognitív tudomány megjelenése	11
2. A reprezentáció nélküli szemlélet kettőssége	13
3. A gépi ihletés megváltozása	14
4. Az affektív mozzanat megjelenése	15
5. A tudat visszatérése	15
<i>1. előadás / A MEGISMERÉSTUDOMÁNY (KOGNITÍV TUDOMÁNY) HELYE.</i>	
<i>FOGALMI KÉRDÉSEK</i>	
1.1 A terep bejárása	17
1.2 A módszertani rendező tudományok visszatérő ígérete	26
1.3 A „kognitív” jelentésvilága	28
1.4 A kognitív szemlélet önállósága	30
1.5 Tudástípusok és tudástaxonómiák	33
<i>1.5.1 Tudás és hiedelem</i>	33
<i>1.5.2 Tudás ismertség és tudás leírás révén</i>	34
<i>1.5.3 Kijelentések, képek és készségek</i>	35
<i>1.5.4 A deklaratív és a procedurális típusú tudások</i>	38
1.6 A kognitív szemlélet kialakulása	40
<i>1.6.1 A kognitív szemlélet előtörténete</i>	40
<i>1.6.2 A kognitív szemlélet újjászületése a behaviorista Csipkerózsika-álmom után</i>	44
1.7 Információelmélet és kibernetika: szimbólumfeldolgozás és szabályozás odakint és idebent	45
1.8 Váltás a modellálásban a külsőről a belső modellekre. A mentalizmus igézete	56
1.9 Információ és szabályozás a mindennapi életben	58
1.10 A két kognitív „forradalom”: kognitív pszichológia és kognitív tudomány	59
1.11 A gépek jelentősége	62
1.12 A biológia és a kognitív fordulat	66
1.13 A mesterséges intelligencia igézete	68
<i>Irodalom</i>	72
<i>2. előadás / A KOGNITÍV KUTATÁS KLASSZIKUS SZEMLÉLETE</i>	73
2.1 Architektúrák	74
2.2 A virtuális gép és az architektúra	81
2.3 A lineáris gép és a pszichológia	81

6 | TARTALOM

2.4 Szimbólumfeldolgozás és egységesség	85
2.5 Észlelés és gondolkodás közös nevezője	86
2.6 Gyors és lassú, korai és kései a megismerésben	87
2.7 Szimbólumok: szintaxis vagy szemantika	88
2.8 Reprezentáció	90
2.9 Egységesség és egyetemesség	91
<i>Irodalom</i>	91
3. előadás / A SZIMBÓLUMFELDOLGOZÓ GONDOLKODÁS NÉHÁNY RÉSZLETE	
3.1 Newell listája a klasszikus kognitív rendszerekre	92
3.2 Gondok a szimbólum fogalmával és az illesztéssel	106
3.3 Komputációs elméletek	108
<i>Irodalom</i>	111
4. előadás / A SZIMBÓLUMFELDOLGOZÓ FELFOGÁS INHERENS BÍRÁLATA	
4.1 Mi rossz a klasszikus kognitivizmusban?	112
4.2 Természettudomány és ember a kognitív szemléletben	121
<i>Irodalom</i>	123
5. előadás / A REPRESENTÁCIÓ FOGALMA A KOGNITÍV TUDOMÁNYBAN	
5.1 A reprezentáció karrierje és jelentésköre	124
5.2 A reprezentációfogalom kialakulása a kognitivizmusban	127
5.2.1 <i>Az ingerfüggetlenség elve</i>	127
5.2.2 <i>Karl Lashley és a viselkedés sorrendi szerveződésének kérdése</i>	129
5.2.3 <i>A mondatban és a belső reprezentációk: Chomsky szerepe</i>	131
5.2.4 <i>A reprezentáció megjelenése a korai etológiában</i>	132
5.2.5 <i>A belső térkép: Edward Tolman és követői</i>	133
5.3 A reprezentáció körülírása	134
5.4 Kommunikáció és reprezentáció mint a metatudományok keretei	137
5.5 Reprezentációk viszonya és leképezett dolgok viszonya a reprezentációs rendszerekben	138
5.6 Kijelentések és képek	140
5.7 A reprezentáció helye a kognitív tudomány három programjában	149
5.7.1 <i>A reprezentációk a társadalomtudományban</i>	151
5.7.2 <i>Emlékezeti rendszerek és reprezentációs rendszerek</i>	152
<i>Irodalom</i>	153
6. előadás / A REPRESENTÁCIÓ „SZIGORÚBB” FOGALMA	
6.1 Piaget a reprezentációról és a kötöttségekről való leválásról	154
6.2 Piaget konstrukcionizmusa	155
6.3 Az információtól a reprezentációig: Fred Dretske és Kardos Lajos	164
6.4 A naív elméletek, a népi pszichológia és a reprezentáció	166
6.4.1 <i>A reprezentációs elme elméletének (RTM) megjelenése</i>	166
6.4.2 <i>Az intencionalitás kérdése</i>	168
6.4.3 <i>Instrumentalizmus és realizmus</i>	172
6.4.4 <i>Mach mint előfutár</i>	175

6.5	Reprezentációk és fejlődés	176
6.5.1	<i>Etológiai adalékok a naiv elméletek keletkezéséről</i>	176
6.5.2	<i>Az intencionális kérdéskör egy mai természettudományos keretben</i>	179
	<i>Irodalom</i>	181
7.	<i>előadás / GONDOLKODNAK-E A GÉPEK?</i>	
7.1	A tárgyak szerepe az emberi gondolkodásban	182
7.2	Az információkezelő gépek újdonsága	186
7.3	Turing próbája és az ellenpróbák	188
7.4	Neumann János a gépek gondolkodásáról	191
7.5	Erős és gyenge MI	193
7.6	A Turing-próba szintjei	197
	<i>Irodalom</i>	198
8.	<i>előadás / A KONNEKCIONISTA ALTERNATÍVA</i>	199
8.1	Semmi más, csak kapcsolatok: a konnekcionista szemlélet jellemzői	200
8.2	A radikális konnekcionista felfogás	201
8.3	A konnekcionizmus előfutárai és párhuzamai: kis kitérő	208
8.4	A konnekcionista neurális metaforája: a százlépéses szabály példája	209
8.5	Szabályok nélkül: egy példa	210
8.6	Kettős modellek	213
8.7	A kettős modellekről kicsit szélesebb körben	214
8.8	A hármas modellek lehetősége	220
	<i>Irodalom</i>	222
9.	<i>előadás / A MODULOK PARLAMENTJE</i>	
9.1	A modul kifejezés sokféle értelme	223
9.2	A kognitív modulfogalom logikája és története	226
9.3	A kognitív modularitás közvetlen kontextusa	227
9.4	Fodor koncepciójának tágabb történeti beágyazása: Fodor és a frenológia	231
9.5	Fodor modulkoncepciójának felépítése	232
9.6	A tapasztalati hatások kezelése a moduláris elméletben	236
9.7	A moduláris felfogás változatai és gondjai	241
9.8	Modularitás és fejlődés: a modularizáció lehetősége	243
	<i>Irodalom</i>	246
10.	<i>előadás / BIOLÓGIAI ALTERNATÍVÁK</i>	
10.1	Lehetséges attitűdök a megismerés biológiai értelmezésében	247
10.2	Fiziológizálás	248
10.3	A funkcionálizmus	250
10.4	Az evolúció lehetőségei	254
10.5	A neurális darwinizmus mint új út	258
10.6	Néhány példa az idegrendszer plaszticitására	262
	<i>Irodalom</i>	264

8 | TARTALOM

<i>11. előadás / A TUDAT KÉRDÉSE A KOGNITÍV TUDOMÁNYBAN</i>	265
11.1 A tudat változó fogalmai	266
11.2 A tudat a természettudományos kognitív kutatásokban az ezredfordulón	269
11.2.1 A tudatosság neurobiológiája	270
11.3 Tudat, tudás és készség: explicit és implicit rendszerek	275
11.4 Nyelv és tudatosság	276
11.4.1 Nem tudatos kontroll nyelvi teljesítményeink fölött	278
11.4.2 Szemantikai feldolgozás, tudatosság és a tudati határállapotok	280
11.5 A tudat és a törzsfjlődés	286
<i>Irodalom</i>	288
<i>IRODALOMJEGYZÉK</i>	289
<i>NÉV- ÉS TÁRGYMUTATÓ</i>	311